

Her bireyin yaşamla kurduğu ilişki farklıdır. Bu rapor, bu farklılıkları gözetken, güçlendiren ve birlikte yaşamı mümkün kılan yaklaşımları görünür kılmak amacıyla hazırlanmıştır. Ortak hedef, daha kapsayıcı bir gelecek için bugün atılacak adımları belirlemektir.

ORDU OTİZM ÇALIŞTAYI RAPORU

11.12.2025 Tarihli Ordu Otizm
Çalıştayı Raporu

Uz. Büşra AKKAYA, Dr. Aydın BAYARLAN, Yaşar HEKİMOĞULLARI

ORDU İLİ OTİZM EYLEM PLANI ÇALIŞTAYI-2026

RAPORU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
ÇALIŞTAY HAZIRLIK SÜRECİ.....	2
ÇALIŞTAY PROGRAMI.....	3
1. MASA: FARKINDALIKTAN KABULE.....	4
2. MASA ERKEN TANI, ERKEN MÜDAHALE.....	6
3. MASA: ERİŞİLEBİLİR EĞİTİM.....	8
4. MASA: AİLEYİ GÜÇLENDİREN HİZMETLER.....	10
5. MASA: BAĞIMSIZ YAŞAM VE KATILIM.....	12
6. 2 NİSAN DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ VE ENGELLİLER HAFTASI ETKİNLİK ÖNERİLERİ	14
7. SONUÇ ve TEŞEKKÜR.....	16

ÖNSÖZ

Son yıllarda otizm spektrum bozukluğu tanısı alan bireylerin sayısındaki artış, bu alanda sunulan hizmetlerin niteliğini, erişilebilirliğini ve sürdürülebilirliğini yeniden değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Bu artış, yalnızca sayısal bir değişimi değil; erken tanıdan eğitime, sosyal hizmetlerden istihdama kadar uzanan geniş bir alanda yerel kapasitenin belirlenmesini ve güçlendirilmesini gerekli kılan yapısal bir dönüşümü işaret etmektedir.

Bu çerçevede, yerel düzeyde hizmet sunan kurumların farkındalığının artırılması, mevcut kapasitenin ortaya konulması ve geliştirilebilir alanların tespit edilmesi amacıyla Ordu ilinde çalıştay planlanmıştır. Çalıştay, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023-2030) doğrultusunda hazırlanmış; ulusal hedeflerin yerel düzeyde karşılık bulabilmesi için il özelinde uygulanabilir, gerçekçi ve kapsayıcı politikaların geliştirilmesini amaçlamıştır.

Ulusal Eylem Planı çerçevesinde oluşturulan Ordu İli Eylem Planı; otizmli bireyleri daha iyi anlayan, ailelerin yaşadığı güçlükleri görünür kılan, hizmetlere erişimi kolaylaştıran ve hak temelli yaklaşımı esas alan bir politika perspektifini benimsemektedir. Bu anlayışla düzenlenen çalıştayda, yalnızca sorun alanları değil; çözüm önerileri, iyi uygulama örnekleri ve kurumlar arası iş birliğini güçlendirecek somut adımlar ele alınmıştır.

Çalıştayın gerçekleştirildiği Ordu Kültür Otağı, fiziksel yapısı ve mekânsal kurgusuyla bu anlayışı yansıtan sembolik bir anlam taşımaktadır. Otağın yuvarlak yapısı içerisinde, herhangi bir hiyerarşi gözetilmeksizin; kamu kurumları, üniversite, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve uygulayıcıların eşit söz hakkına sahip olduğu bir ortam oluşturulmuştur. Bu ortamda her görüşün ifade edilebildiği, farklı bakış açılarının yan yana gelebildiği ve ortak aklın üretildiği bir tartışma zemini sağlanmıştır.

Bu rapor; çalıştay süresince dile getirilen görüşleri, önerileri ve hedefleri bir araya getirerek, Ordu ilinde otizm alanında yürütülecek çalışmalara yol gösterici bir belge olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen çıktılar doğrultusunda güncellenecek il eylem planının; otizmli bireylerin yaşam kalitesini artırmaya, ailelerin yanında olmaya ve kapsayıcı bir toplum yapısının güçlenmesine katkı sunması temenni edilmektedir.

Harun TAN

Ordu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü

ÇALIŞTAY HAZIRLIK SÜRECİ

Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023–2030), 18.12.2024 tarihinde güncellenmiş hâliyle yayımlanmıştır. Söz konusu Eylem Planı doğrultusunda, il düzeyinde izleme ve değerlendirme çalışmalarını yürütmek amacıyla 30.04.2024 tarihi itibarıyla paydaş kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan Otizm İl İzleme Komisyonu oluşturulmuş; Komisyon tarafından yılda iki kez düzenli toplantılar gerçekleştirilmiştir.

12.11.2025 tarihinde yapılan İl Otizm İzleme Komisyonu toplantısında; ilimizde otizm spektrum bozukluğu olan bireylere yönelik sunulan hizmetlerin güçlendirilmesi, kurumlar arası koordinasyonun artırılması, uygulamada karşılaşılan sorunların tespiti ve paydaş görüşlerinin alınması amacıyla il düzeyinde bir çalıştay düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu karar doğrultusunda çalıştay hazırlık süreci başlatılmış; ilgili kamu kurumları, üniversite, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları resmi yazı ile çalıştaya davet edilmiş, gelen geri bildirimler doğrultusunda katılımcılarla whatsapp üzerinden teyit ve bilgilendirme iletişimi sağlanmıştır.

Çalıştayın yeri, tarihi ve programı netleştikten sonra; 11.12.2025 tarihinde Ordu Kültür Otağı'nda gerçekleştirileceği, program akışı ile birlikte katılımcılara hem resmi yazı hem de whatsapp bilgilendirme mesajları aracılığıyla duyurulmuştur. Çalıştay öncesinde, katılımcıların ortak bir politika zemini üzerinden değerlendirme yapabilmelerini sağlamak amacıyla II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023–2030) ile Ordu İli mevcut Otizm Eylem Planı katılımcılarla paylaşılmıştır.

10.12.2025 tarihinde, çalıştaya yönelik olarak hazırlanan ön test, davetiye metni ile birlikte katılımcılara iletilmiş; ön testten elde edilen çıktılar analiz edilerek çalıştay sürecinde değerlendirilmiş ve ayrıca bu raporun ilgili bölümlerinde ve eklerinde sunulmuştur. Çalıştay sonrasında ise katılımcılara son test gönderilmiş; son test sonuçları da çalıştay çıktılarının değerlendirilmesi amacıyla rapor metnine ve eklerine dâhil edilmiştir.

Bu doğrultuda 11.12.2025 tarihinde gerçekleştirilen çalıştayda; otizm spektrum bozukluğu olan bireylere yönelik sağlık, eğitim, sosyal hizmet, erişilebilirlik ve istihdam eksenlerinde il genelindeki mevcut durum değerlendirilmiş, 2026 yılına yönelik somut ve ölçülebilir faaliyet önerileri geliştirilmiştir. Çalıştay, beş tematik masa şeklinde yapılandırılmış olup; “Farkındalıktan Kabule”, “Erken Tanı – Erken Destek”, “Erişilebilir Eğitim”, “Aileyi Güçlendiren Hizmetler” ve “Bağımsız Yaşam ve Katılım” başlıkları altında yürütülmüştür.

Çalıştaya Ordu Üniversitesi, Ordu İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Ordu İl Sağlık Müdürlüğü, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere paydaş kurum ve kuruluşlar davet edilmiş; çalıştaya 28 farklı kurumu temsilen 81 kişi katılım sağlamıştır. Tematik masalarda yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen çıktılar bu rapor kapsamında bir araya getirilmiştir. Nihai rapor doğrultusunda Ordu İli Otizm Eylem Planı güncellenecek ve İl Otizm İzleme Komisyonunun onayına sunulacaktır.

ÇALIŞTAY PROGRAMI

Saat	Program İçeriği
09:00 - 09:30	Açılış ve Kayıt İşlemleri
09:30	Otizm Eylem Planı 2023-2030 - Dr. Aydın Bayarslan
10:00 - 10:45	Masa Oturumları: Tanışma ve Yol Haritası Belirleme
10:45 - 11:00	Mola
11:00 - 11:45	Masa Oturumları: 2026 Faaliyetlerini Belirleme
11:45 - 13:00	Öğle Yemeği
13:00 - 13:45	Masa Oturumları: 2 Nisan 2026 Farkındalık Günü, Engelliler Haftası Etkinlikleri ve Masa Çıktılarının Belirlenmesi
14:00 - 14:15	Masa 1 Moderatör Sunumu - Görüş ve Öneriler
14:15 - 14:30	Masa 2 Moderatör Sunumu - Görüş ve Öneriler
14:30 - 14:45	Masa 3 Moderatör Sunumu - Görüş ve Öneriler
14:45 - 15:00	Masa 4 Moderatör Sunumu - Görüş ve Öneriler
15:15 - 15:30	Masa 5 Moderatör Sunumu - Görüş ve Öneriler
15:30	Genel Değerlendirme ve Online Son Test
15:40	Katılım Belgelerinin Dağıtılması

1. MASA: FARKINDALIKTAN KABULE

Bu masada, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı'nın 1. amacı olan "Toplumsal Kabulü ve Bilinci Artırmak" doğrultusunda il genelinde yürütülebilecek faaliyetler değerlendirilmiştir. Görüşmelerde, OSB olan bireylerin hak temelli bir anlayışla toplumsal yaşama tam ve eşit katılımının sağlanabilmesi için farkındalık çalışmalarının yalnızca belirli gün ve etkinliklerle sınırlı kalmaması; sağlık, eğitim, sosyal hizmet, yerel yönetimler ve kamu kurumlarını kapsayan bütüncül ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınması gerektiği vurgulanmıştır.

a. Toplumsal Farkındalık ve Bilinçlendirme Çalışmaları

Masada yapılan değerlendirmelerde; OSB'ye ilişkin doğru bilginin yaygınlaştırılması, erken belirteçler ve etkili müdahaleler konusunda toplumun bilgilendirilmesi amacıyla çeşitli farkındalık faaliyetlerinin planlanması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ile iş birliği yapılarak kısa film hazırlanması; belediyeler aracılığıyla sosyal medya, tiyatro, kısa film ve benzeri sanatsal araçların kullanıldığı farkındalık çalışmalarının yürütülmesi önerilmiştir. Ayrıca, OSB olan bireylerin sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla görünürlüklerinin artırılmasının toplumsal kabulü güçlendireceği değerlendirilmiştir.

b. Ailelere ve Yakın Çevreye Yönelik Destekleyici Faaliyetler

OSB olan bireylerin toplumsal yaşama katılımında ailelerin belirleyici rolü dikkate alınarak; ailelere yönelik danışmanlık ve psikososyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, danışmanlık hizmetlerinin erişilebilir hale getirilmesi, ailelerin kabul sürecinde desteklenmesi ve OSB olan bireylerin kardeşlerine yönelik psikososyal destek mekanizmalarının geliştirilmesi önerilmiştir. Ayrıca, tıbbi ve eğitsel tanı süreçleri hakkında ailelere yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin artırılmasının, yanlış inanışların önüne geçilmesi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır.

c. Eğitim Ortamlarında Farkındalık ve Kabulün Güçlendirilmesi

Eğitim ortamlarının toplumsal kabulün inşa edildiği temel alanlardan biri olduğu belirtilmiş; okul yönetimleri ve öğretmenlere yönelik uygulamaya dayalı, deneyim temelli farkındalık çalışmalarının artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu çalışmalarda alan uzmanlarından destek alınması, özel eğitim uzmanları ve psikologların okullarda istihdam edilmesinin farkındalık ve kabul süreçlerine katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir. Ayrıca, özel gereksinimli öğrencilere yönelik uygulamalı etkinliklerin artırılması ve sürekliliğinin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

d. Sağlık ve Kamu Personeline Yönelik Bilgilendirme Çalışmaları

Masada; doktor, hemşire, ebe, evde sağlık hizmetleri personeli başta olmak üzere sağlık çalışanlarının OSB konusunda iletişim becerilerinin güçlendirilmesi ve tanı sonrası ailelere yönelik bilgilendirici materyallerin (kitapçık, broşür vb.) hazırlanmasının, mevcutların yaygınlaştırılmasının önemi vurgulanmıştır. Bununla birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele yönelik farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması ve bu çalışmaların kurumlar arası koordinasyon içinde yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

e. Yerel Yönetimler ve İyi Uygulama Örnekleri

İlde ikamet eden OSB tanılı bireyler ve aileleri için hazırlanan İl Rehberi'nin tamamlanmasının ardından paydaş kurumların internet siteleri aracılığıyla erişime açılmasının ve yerel basın yoluyla tanıtılmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir. Ayrıca, Samsun Ütopya Otizm Spor ve Yaşam Merkezi ile Alanya Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Engelliler Birimi örnekleri ele alınmış; bu uygulamaların Ordu ili ve ilçelerinde (özellikle Fatsa ilçesi özelinde) hayata geçirilebilecek iyi uygulama modelleri sunduğu ifade edilmiştir. Yerel yönetimlerin bu tür modelleri hayata geçirmesinin, toplumsal kabul ve hizmet bütünlüğü açısından stratejik öneme sahip olduğu belirtilmiştir.

f. 2026 Yılına Yönelik Özet Hedefler

- OSB'ye yönelik farkındalık çalışmalarının il genelinde süreklilik arz edecek biçimde yapılandırılması
- Ailelere ve yakın çevreye yönelik erişilebilir danışmanlık ve psikososyal destek hizmetlerinin güçlendirilmesi
- Eğitim ortamlarında toplumsal kabulü artırmaya yönelik uygulamalı farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması
- Sağlık ve kamu personeline yönelik OSB farkındalık ve iletişim eğitimlerinin kurumsal düzeyde yaygınlaştırılması
- Yerel yönetimler aracılığıyla iyi uygulama örneklerinin il ve ilçe düzeyinde hayata geçirilmesi

2. MASA ERKEN TANI, ERKEN MÜDAHALE

Bu masada, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı'nın 2. amacı "İstatistik Üretilerek Veriye Dayalı İzlemeyi Sağlamak", 3. amacı "Erken Tanı, Takip ve Müdahale Programlarını Güçlendirmek" ve 5. amacı "Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Çalışmalarını Desteklemek" doğrultusunda il genelinde yapılabilecek çalışmalar ele alınmıştır. Görüşmelerde; OSB alanında sağlıklı politika üretiminin ancak güvenilir veri, erken tanılama, nitelikli müdahale ve bilimsel bilgi üretimi ile mümkün olabileceği vurgulanmıştır.

a. Veriye Dayalı İzleme ve İstatistik Üretiminin Güçlendirilmesi

Masada yapılan değerlendirmelerde; il genelinde OSB tanılı bireylere ilişkin verilerin kamu kurumları arasında ayrıştırılmış, karşılaştırılabilir ve bütünlük bir yapıda tutulmasının önemi üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda, paydaş kurum ve kuruluşlar arasında yasal mevzuata uygun şekilde veri paylaşımını mümkün kılacak protokollerin imzalanması, kurumlar arası veri çalışma komisyonu kurulması ve sağlık, eğitim, sosyal hizmet, istihdam gibi alanları kapsayan sektörel veri setlerinin oluşturulmasının gerekli olduğu ifade edilmiştir.

Aile sağlığı merkezlerinden başlayarak hastaneler, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri, sosyal hizmet merkezleri ve diğer hizmet alanlarını kapsayan sistematik bir sevk ve izlem zinciri oluşturulması; OSB tanılı çocuklar ve ailelerinin hizmetlere zamanında, etkin ve bütüncül biçimde erişimi sağlayacak temel mekanizma olarak değerlendirilmiştir.

b. Erken Tanı Süreçlerinde Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi

Erken tanının, OSB alanında en kritik aşamalardan biri olduğu belirtilmiş; bebek, çocuk ve ergen izlem protokollerinde yer alan 18 ve 36. ay otizm taramalarının uygulamada yeterince yaygın olarak gerçekleştirilemediğine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle aile hekimlerine yönelik tarama, yönlendirme ve tanılama süreçleri hakkında eğitimler düzenlenmesinin; riskli durumların erken fark edilmesi ve çocuk-ergen psikiyatristlerine zamanında yönlendirilmesi açısından önemli olduğu ifade edilmiştir.

Masada ayrıca, il genelinde çocuk ve ergen psikiyatrisi alanında yaşanan personel yetersizliğinin tanılama ve raporlama süreçlerinde gecikmelere yol açtığı belirtilmiştir. Otizme ilişkin belirteçler, yanlış inanışlar ve hizmet basamaklarını içeren bilgilendirici broşürler ile farkındalık panolarının hazırlanmasının, doğru bilginin yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

c. Ailelere Yönelik Erken Dönem Destek Mekanizmaları

OSB tanısı alan çocukların ailelerine doğru ve zamanında bilginin ulaştırılmasının; kabul sürecinin sağlıklı yönetilmesi ve erken müdahaleye başlanması açısından hayati olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda, Ordu Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Engelli Birimi ve Aile Destek Birimi ile Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü iş birliğinde, tanı sonrası süreçte ailelere destek sağlanması önerilmiştir.

Yeni ebeveyn olacak veya olan çiftlere yönelik olarak, aile sağlığı merkezleri aracılığıyla çocukluk dönemi normal gelişim basamaklarına ilişkin bilgilendirici eğitimler düzenlenmesinin; erken farkındalık açısından önemli bir koruyucu hizmet olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, denetimi Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından sağlanan kreşler, gündüz bakım evleri, çocuk kuruluşları ve özel bakım merkezlerinde erken tanı ve müdahaleye yönelik farkındalık eğitimlerinin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

d. Erken Müdahale Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Niteliğinin Artırılması

Masada; il genelinde 0-3 yaş grubu OSB tanılı çocuklara yönelik erken müdahale hizmetlerinin yetersiz olduğu, erken tanı alınmasına rağmen müdahale imkânlarının sınırlı kaldığı ifade edilmiştir. OSB olan çocukların ihtiyaçlarına özgü rehabilitasyon merkezlerinin ve erken özel eğitim kurumlarının sayısının artırılması, özel eğitim alanında nitelikli personel ihtiyacının karşılanması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu kapsamda, ilde Çok Disiplinli Çocuk ve Genç Ruh Sağlığı Merkezi (ÇÖZGEM) açılmasının erken müdahale açısından önemli bir katkı sağlayacağı; merkezlerde zorunlu sağlık personelinin yanı sıra özel eğitim alanında uzman personelin de yer almasının hizmet kalitesini artıracığı değerlendirilmiştir. Ayrıca, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve UNICEF iş birliğiyle yürütülen Aile Temelli Ulusal Erken Müdahale Sistemi Pilot Uygulaması örnek alınarak il düzeyinde benzer uygulamaların hayata geçirilmesinin yararlı olacağı ifade edilmiştir.

İlgili sağlık personeline yönelik olarak erken müdahale, kriz anlarında yaklaşım ve iletişim konularında hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi; yeni açılacak şehir hastanesinde kriz anlarında OSB olan çocuklar ve ebeveynleri için sakin alanlar oluşturulması önerilmiştir.

e. Kanıt Temelli Uygulamalar ve Bilimsel Araştırmaların Desteklenmesi

Masada, OSB alanında sunulan hizmetlerin niteliğinin artırılabilmesi için kanıt temelli uygulamaların yaygınlaştırılmasının önemine dikkat çekilmiştir. Bu kapsamda, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde görev yapan uzman personelin de halka yönelik kanıt temelli uygulamalar konusunda eğitimler düzenlemesi önerilmiştir.

Ayrıca, Ordu Üniversitesi ile paydaş kurumların iş birliğinde OSB tanılı bireyler ve ailelerine yönelik bilimsel araştırmalar yürütülmesi; erken tanı, müdahale ve aile destek modellerine yönelik yenilikçi çözümler geliştirilmesinin il düzeyindeki uygulamalara katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

f. 2026 Yılına Yönelik Özet Hedefler

- OSB alanında kurumlar arası veri paylaşım ve izleme sisteminin kurulması,
- Erken tarama, yönlendirme ve tanılama kapasitesinin il genelinde güçlendirilmesi,
- Ailelere yönelik erken dönem bilgilendirme ve destek mekanizmalarının yaygınlaştırılması,
- 0-3 yaş grubu OSB tanılı çocuklara yönelik erken müdahale hizmetlerinin yaygınlaştırılması,
- Kanıt temelli uygulamaların ve bilimsel iş birliklerinin il genelinde desteklenmesi

3. MASA: ERİŞİLEBİLİR EĞİTİM

Bu masada, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı'nın 6. amacı olan "Özel Eğitim ve Destek Eğitim Hizmetlerini Güçlendirmek" doğrultusunda il genelinde yapılabilecek çalışmalar ele alınmıştır. Görüşmelerde; OSB olan bireylerin eğitim hakkından eşitlik temelinde ve ayrımcılığa maruz kalmaksızın yararlanabilmelerinin, erişilebilir, kapsayıcı ve nitelikli eğitim ortamlarının oluşturulmasıyla mümkün olduğu vurgulanmıştır. Eğitimin her çocuk için bir ayrıcalık değil, temel bir insan hakkı olduğu yaklaşımı esas alınmış; OSB olan bireylerin tüm eğitim kademelerinde ayrımcılığa maruz kalmaksızın, nitelikli ve destekleyici ortamlarda eğitim almalarının kurumsal bir sorumluluk olduğu vurgulanmıştır.

a. Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitimin Güçlendirilmesi ve Önyargılarla Mücadele

Masada yapılan değerlendirmelerde, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının OSB olan bireylerin sosyal uyum, akademik gelişim ve toplumsal kabul süreçleri açısından vazgeçilmez olduğu belirtilmiştir. Ancak uygulamada; bazı öğretmenler, okul yöneticileri ve veliler nezdinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik önyargıların bu uygulamaların etkililiğini zayıflattığı, bu durumun eğitimin niteliğini ve çocukların okula aidiyetini olumsuz etkilediği ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, kaynaştırma uygulamalarının yalnızca mevzuat gereği değil, hak temelli ve kapsayıcı bir eğitim anlayışı çerçevesinde yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Önyargıların kırılmasına yönelik olarak öğretmenlere, okul yöneticilerine ve velilere yönelik farkındalık çalışmalarının artırılması; eğitimin her çocuk için ortak bir hak olduğu yönündeki yaklaşımın güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Kaynaştırma uygulamalarında sorun yaşayan ailelerin, Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurabilecekleri gibi Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne de başvurarak rehberlik ve destek alabilecekleri hususunun ailelere açık ve sistematik biçimde duyurulmasının önemli olduğu değerlendirilmiştir.

b. Eğitim Ortamları ve Materyallerinin OSB'ye Uygun Hale Getirilmesi

Masada, eğitimin niteliğinin yalnızca insan kaynağıyla değil; kullanılan eğitim materyalleri ve eğitim ortamlarının düzenlenmesiyle de doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Bu doğrultuda, eğitim materyallerinin güncellenmesi, görsel desteklerin artırılması ve sınıf içi düzenlemelerin OSB olan bireylerin duyuşal ve gelişimsel ihtiyaçlarını gözeterak yapılmasının eğitsel kazanımları artıracığı belirtilmiştir.

Eğitim alanlarının (sınıflar, destek eğitim odaları, ortak alanlar) otizmli bireylerin özelliklerine duyarlı şekilde düzenlenmesinin; dikkat, katılım ve öğrenme süreçlerine olumlu katkı sağlayacağı değerlendirilmiştir.

c. Öğretmen İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Hizmet İçi Eğitimlerin Güçlendirilmesi

Masada, kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarının etkin biçimde yürütülebilmesi için öğretmenlerin mesleki ihtiyaçlarının sistematik olarak belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Öğretmenlerin karşılaştıkları güçlüklerin tespit edilmesi ve bu doğrultuda planlanacak hizmet içi eğitimlerin; sınıf yönetimi, davranış yönetimi, bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlama ve uygulama, aile ile iletişim gibi alanları kapsaması gerektiği ifade edilmiştir.

Öğretmen eğitimlerinin süreklilik arz eden, uygulamaya dönük ve sahadaki gerçek ihtiyaçlara cevap veren bir yapıda planlanmasının kapsayıcı eğitimi güçlendireceği belirtilmiştir.

d. Destek Eğitim Hizmetleri ve Erken Çocukluk Dönemi

Masada, özel eğitim kapsamında sunulan destek eğitim hizmetlerinin mevcut uygulamada haftalık 8 saat bireysel ve 4 saat grup eğitimi ile sınırlı olduğu hatırlatılmıştır. Özellikle OSB alanında erken tanı ve erken eğitimin belirleyici önemi dikkate alındığında, bu sürenin 0-6 yaş aralığındaki çocuklar için yetersiz kaldığı ifade edilmiştir.

Bu nedenle, erken çocukluk döneminde destek eğitim saatlerinin artırılmasına yönelik düzenlemelerin değerlendirilmesinin; çocuğun gelişimsel kazanımları, eğitim sürecine uyumu ve uzun vadeli bağımsız yaşam becerileri açısından kritik olduğu vurgulanmıştır.

e. Kurumlar Arası Koordinasyonun Güçlendirilmesi (RAM-Okul-Özel Eğitim)

Masada, OSB olan bireylerin eğitim süreçlerinde parçalı değil, bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam eden OSB olan çocukların okul öğretmenleri ile düzenli iletişim ve koordinasyon sağlanmasının önemine dikkat çekilmiştir.

Çocuğun ihtiyaçlarının, aile ile birlikte belirlenmesi, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), okul yönetimi, sınıf öğretmeni ve özel eğitim/rehabilitasyon merkezi arasında etkin bir iş birliği kurulması gerektiği vurgulanmıştır. Aile ve çocuğu merkeze alan bireyselleştirilmiş eğitim planlarının, kurumlar arası koordinasyon güçlendikçe daha etkili sonuçlar doğuracağı değerlendirilmiştir.

Ayrıca, eğitim ortamlarında bireysel destek ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak “Kolaylaştırıcı Kişi” gibi yeni meslek modellerinin tanımlanmasının kapsayıcı eğitimi destekleyeceği ifade edilmiştir.

f. 2026 Yılına Yönelik Özet Hedefler

- Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarına yönelik önyargılarla mücadele edilmesi ve hak temelli yaklaşımın güçlendirilmesi
- Öğretmenlerin ve idarecilerin OSB alanındaki mesleki ihtiyaçlarının il düzeyinde analiz edilmesi
- Eğitim materyallerinin ve ortamlarının OSB'ye duyarlı biçimde güncellenmesi
- 0-6 yaş OSB tanılı çocuklar için destek eğitim sürelerinin artırılmasına yönelik düzenlemelerin değerlendirilmesi
- RAM, okul ve özel eğitim/rehabilitasyon merkezleri arasındaki koordinasyonun sistematik hale getirilmesi
- Aile ve çocuğu merkeze alan bütüncül eğitim planlarının yaygınlaştırılması

4. MASA: AİLEYİ GÜÇLENDİREN HİZMETLER

Bu masada, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı'nın 4. amacı olan "Etkili Sosyal Hizmet Modelleriyle Bireyi ve Aileyi Güçlendirmek" doğrultusunda il genelinde yapılabilecek çalışmalar ele alınmıştır. Görüşmelerde; OSB olan bireylerin yaşam kalitesinin artırılmasında ailelerin temel rol üstlendiği, bu nedenle sosyal hizmet modellerinin yalnızca bireye değil, aileyi merkeze alan bütüncül bir yaklaşımla planlanması gerektiği vurgulanmıştır.

a. Aileyi Destekleyen Uzmanlaşmış Bakım Hizmetlerinin Güçlendirilmesi

Masada yapılan değerlendirmelerde, bakım kuruluşlarında yaşamını sürdüren OSB olan bireylere sunulan hizmetlerin niteliğinin, doğrudan ailelerin güven duygusu ve hizmetlere duyduğu memnuniyetle ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı özel bakım merkezlerinde 24 saat yatılı bakım hizmeti alan OSB olan bireylerle çalışan personelin otizm alanında uzmanlaşması temel bir politika gerekliliği olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda, çocuk kuruluşlarında tanılanmamış OSB olan bireylerin de bulunabildiği dikkate alınarak; meslek personeli, bakım personeli ve sağlık personeline yönelik olarak otizmin temel özellikleri, OSB olan bireylere yaklaşım yöntemleri ve kriz anlarında doğru müdahale tekniklerini içeren eğitimlerin düzenlenmesi önerilmiştir. Bu eğitimlerin, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri ile Ordu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü iş birliğinde ve Uygulamalı Davranış Analizi (UDA) alanında eğitim almış uzmanlar tarafından yürütülmesi, hizmet kalitesini artıracak temel araç olarak görülmektedir.

b. Aile Temelli Erken Müdahale Modellerinin Geliştirilmesi

Masada, OSB alanında erken müdahalenin yalnızca çocuk odaklı değil, aile temelli bir süreç olarak ele alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bu nedenle, doğum öncesi Gebe Okulu eğitim programlarına otizmle ilgili bilgilendirici içeriklerin eklenmesinin; ailelerin erken farkındalık kazanması ve tanı sürecine hazırlıklı olmaları açısından önemli olduğu belirtilmiştir.

Bu eğitimlerin sağlıklı ve etkili biçimde yürütülebilmesi için, sağlık ve eğitim alanında görev yapan personellere yönelik olarak Ordu Üniversitesi tarafından bilimsel ve uygulamaya dönük eğitimler verilmesinin gerekli olduğu vurgulanmıştır. Erken farkındalık sayesinde tanı sürecinin hızlanması, ailelerin doğru zamanda destek mekanizmalarına yönlendirilmesi ve müdahalelere erken başlanması hem çocuk hem de aile açısından koruyucu bir etki yaratacağı değerlendirilmiştir.

c. Bakım Hizmetlerinde Kurumsal Kapasitenin Aile Odaklı Güçlendirilmesi

Masada, Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Ordu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü iş birliğinde engelli bireylere yönelik gündüzlü bakım merkezi açılmasına yönelik çalışmaların devam ettiği belirtilmiş; ancak il genelinde OSB olan bireylere özgü bakım hizmetlerinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda, birçok ilde örnekleri bulunan mola evleri gibi hizmet modellerinin Ordu ilinde de hayata geçirilmesi, ailelerin bakım yükünü hafifleteceği ve aile refahını güçlendiren temel sosyal hizmet politikaları olarak belirlenmiştir.

Bu tür hizmetlerin yaygınlaştırılmasının, OSB olan bireylerin bağımsız yaşama geçiş süreçlerini desteklerken aynı zamanda ailelerin sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan güçlenmesine katkı sağlayacağı ifade edilmiştir.

d. Afet, Pandemi ve Acil Durumlarda Aile Odaklı Yaklaşımlar

Masada, iklim değişikliği, pandemi, afet ve acil durumların OSB olan bireyler ve aileleri üzerindeki etkilerinin göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda, bakım kuruluşlarında görev yapan personellere yönelik olarak hâlihazırda yürütülen afet bilinci eğitimlerinin 2026 yılında da kesintisiz şekilde sürdürülmesi önerilmiştir.

Ayrıca, AFAD arama kurtarma personeline yönelik olarak OSB olan bireylere yaklaşım, kriz ve acil durumlarda müdahale esasları konularında Rehberlik ve Araştırma Merkezleri aracılığıyla eğitimler düzenlenmesinin önemli olduğu belirtilmiştir. OSB olan bireyler ve ailelerine yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının artırılması; bu çalışmaların Ordu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Ordu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü ve Ordu Büyükşehir Belediyesi iş birliğinde yürütülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Hazırlanacak bilgilendirici materyallerin yazılı ve görsel basın, sosyal medya ve kurumların internet siteleri aracılığıyla ailelere ulaştırılmasının önemine dikkat çekilmiştir.

e. 2026 Yılına Yönelik Özet Hedefler

- OSB olan bireylerle çalışan personelin OSB alanında uzmanlaşmasının sağlanması
- Aile temelli erken müdahale yaklaşımlarının doğum öncesi dönemden itibaren yapılandırılması
- OSB'ye özgü gündüzlü bakım ve mola hizmetlerinin geliştirilmesi
- Ailelerin afet, pandemi ve acil durumlara karşı bilinçlendirilmesi ve hazırlıklı hâle getirilmesi
- Sosyal hizmet modellerinin aileyi merkeze alan, bütüncül ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması

5. MASA: BAĞIMSIZ YAŞAM VE KATILIM

Bu masada, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı'nın 7. amacı "Çalışma Hakkının Hayata Geçirilmesi İçin Açık, Bütünleştirici ve Erişilebilir İş Piyasası ve Çalışma Ortamları Oluşturmak", 8. amacı "Sportif, Sanatsal ve Kültürel Etkinliklere Katılımı Desteklemek" ve 9. amacı "İş Birliği ve Koordinasyona Dayalı İzleme Sistemini Geliştirmek" doğrultusunda il genelinde yapılabilecek çalışmalar ele alınmıştır. Görüşmelerde; OSB olan bireylerin bağımsız yaşamlarını sürdürebilmelerinin, istihdam, sosyal katılım ve güçlü bir izleme-koordinasyon mekanizması ile mümkün olduğu vurgulanmıştır.

a. Destekli İstihdam Modelinin Yaygınlaştırılması

Masada yapılan değerlendirmelerde, OSB olan bireylerin iş gücü piyasasına katılımının artırılabilmesi için klasik istihdam modellerinin ötesine geçilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, destekli istihdam modelinin benimsenmesi; iş öncesi hazırlık, işe giriş ve işte kalış aşamalarında bireyin düzenli olarak izlenmesi ve desteklenmesinin önemine dikkat çekilmiştir. Bununla beraber Ordu'da bu konuda henüz bir uygulama olmadığı belirtilmiştir.

Özel ve resmî kurumların destekli istihdam sürecine dâhil edilmesi amacıyla bilgilendirme çalışmaları, teşvik mekanizmaları ve etkin denetimlerin birlikte yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir. Devletin engelli istihdam kotaları ve desteklerini güçlendirerek bu alanda öncü rol üstlenmesinin model oluşturucu nitelikte olacağı değerlendirilmiştir. İstihdamın tabana yayılması amacıyla Meslek Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları ile iş birliği protokollerinin yapılmasının yerel düzeyde önemli katkılar sağlayacağı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, İŞKUR'a kayıtlı iş arayan OSB olan bireyler için iş ve meslek danışmanları tarafından destekli istihdam modeli çerçevesinde rehberlik ve yönlendirme faaliyetleri yürütülmesi; ayrıca otizm alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının destekli istihdam projeleri konusunda çalışmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

b. Korumalı İşyeri Modellerinin Değerlendirilmesi

Masada, açık iş gücü piyasasında istihdamı güç olan OSB olan bireyler için korumalı işyeri modelleri de ele alınmıştır. Mevcut Korumalı İşyeri Yönetmeliği'nin otizmlili bireylerin ihtiyaçlarını yeterince karşılamadığı; mevzuatta "otizm" ibaresinin açıkça yer alması ve her engel grubuna özgü düzenlemelerin ayrıntılı şekilde tanımlanmasının gerekli olduğu ifade edilmiştir. Ordu ilinde hâlihazırda korumalı işyeri bulunmadığı dikkate alındığında, bu alanda sivil toplum kuruluşlarının proje üretmesi ve desteklenmesi önem taşımaktadır. Bununla birlikte, OSB olan bireylerin sosyal entegrasyonu ve uzun vadeli bağımsız yaşam hedefleri açısından destekli istihdam modelinin öncelikli yaklaşım olduğu kabul edilmiştir.

c. Sanatsal, Sportif, Sosyal ve Kültürel Katılımın Güçlendirilmesi

Masada, OSB olan bireylerin kendilerini ifade edebilmeleri ve sosyal becerilerini geliştirebilmeleri için sanat ve sporun önemli araçlar olduğu vurgulanmıştır. Ailelerin, çocuklarının ilgi ve yeteneklerini erken dönemde fark edebilmeleri amacıyla gözlem becerilerini artırmaya yönelik farkındalık çalışmalarının desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Çocuğun ilgi alanlarının doğru belirlenebilmesi için aile ve öğretmen iş birliğiyle sistematik bir yetenek tarama ve yönlendirme sürecinin işletilmesi; İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından müzik, spor, resim gibi alanlarda standart bir değerlendirme kılavuzu oluşturularak OSB olan bireylerin uygun eğitim ortamlarına ve kurslara yönlendirilmesi önerilmiştir. Ayrıca, OSB olan bireylerle çalışan öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin artırılması ve her tür ve kademedeki eğitim kurumlarında kapsayıcı sanatsal, sportif, sosyal ve kültürel etkinliklerin yaygınlaştırılması gerektiği belirtilmiştir.

d. Spor ve Sanat Alanlarında Bilimsel ve Nitelikli Yaklaşımlar

Masada, spor ve sanat alanında görev yapan öğretmenlerin OSB konusunda özel eğitim almış olmalarının zorunlu olduğu; standart yaklaşımlar yerine otizme özgü yöntemlerin uygulanmasının hizmetin niteliğini artıracak vurgulanmıştır. Bu kapsamda, üniversitelerin lisansüstü eğitim programlarında OSB olan bireylerin sanat ve spor alanlarındaki gelişimlerine katkı sunacak donanımlı personel yetiştirilmesine yönelik programların açılmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından OSB tanılı lisanslı sporcuların yetiştirilmesi ve imkânlar dâhilinde spor kulüplerinin oluşturulması önerilmiştir. Ayrıca, Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Spor Bilimleri Fakülteleri ile iş birliği yapılarak OSB olan bireylere yönelik sanatsal ve spor faaliyetlerinin planlanması gerektiği ifade edilmiştir.

e. İzleme, Değerlendirme ve Kurumlar Arası Koordinasyonun Güçlendirilmesi

Masada, bağımsız yaşam ve katılım alanında yürütülen tüm faaliyetlerin etkinliğinin ölçülebilmesi için güçlü bir izleme ve değerlendirme sistemine ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır. Politika geliştirme süreçlerinin veriye dayalı yürütülebilmesi amacıyla Bakanlıklar arası veri paylaşımının artırılması ve ortak bir veri tabanı oluşturulmasının gerekli olduğu ifade edilmiştir.

“İlde kaç OSB olan birey bulunmaktadır?”, “Hizmet bekleyen kişi sayısı kaçtır?” gibi temel soruların netleştirilmesinin, hizmet planlamasının sağlıklı yapılabilmesi açısından elzem olduğu belirtilmiştir. Bu sürecin etkin şekilde yürütülebilmesi için kurumlar arası koordinasyonu sağlayacak yetkilendirilmiş bir koordinatör veya koordinasyon biriminin belirlenmesi önerilmiştir.

f. 2026 Yılına Yönelik Özet Hedefler

- OSB olan bireyler için destekli istihdam modeli kapsamında STK’ların proje üretmesi konusunda desteklenmesi,
- Sanatsal, sportif, sosyal ve kültürel etkinliklere eşit ve sürekli katılım konusunda çalışmalar yapılması,
- Spor ve sanat alanlarında bilimsel ve nitelikli uygulamaların yaygınlaştırılması
- Bağımsız yaşam ve katılım alanındaki hizmetlerin veriye dayalı izlenmesi ve koordinasyonun güçlendirilmesi

6. 2 NİSAN DÜNYA OTİZM FARKINDALIK GÜNÜ VE ENGELLİLER HAFTASI ETKİNLİK ÖNERİLERİ

Çalıştayda, 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü ve Engelliler Haftası'na (10-16 Mayıs) yönelik çalışmaların yalnızca tek güne sıkıştırılan sembolik etkinlikler olarak ele alınmaması; planlı, çok paydaşlı ve etkisi ölçülebilir bir süreç yürütülmesinin önemli ve etkili olacağı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, yapılacak faaliyetlerin bilgilendirme odaklı olmanın ötesine geçerek empatiyi, toplumsal kabulü ve birlikte yaşam kültürünü güçlendirmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Bu doğrultuda aşağıdaki etkinlik önerileri geliştirilmiştir:

a. Gündelik Yaşamda Farkındalık: Amerikan Servis Uygulaması

- 2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü kapsamında, alışveriş merkezlerinin yeme-içme alanları ile Altınordu, Fatsa ve Ünye ilçelerindeki gönüllü restoranlarda özel tasarlanmış amerikan servis kağıtlarının kullanılması,
- Amerikan servis tasarımlarında örneğin *"Herkes aynı dünyada, farklı şekillerde yaşıyor."* mottosuna yer verilerek, otizmin bir farklılık olarak kabulüne yönelik sade ve kapsayıcı bir mesaj sunulması,
- Tasarımlarda yer alacak QR kod aracılığıyla, il düzeyinde yürütülen otizm çalışmaları, otizm rehberi ve güvenilir bilgilendirme içeriklerine yönlendirme yapılması,
- Bu uygulama ile farkındalık mesajlarının bireylerin gündelik yaşam pratikleri içerisinde, doğal ve zorunlu temas yoluyla aktarılmasının sağlanması.

b. Empati Standı ve Deneyim Alanları

- Kamuya açık alanlarda (meydan, üniversite kampüsü, kültür merkezleri vb.) empati stantları kurulması,
- Gönüllü katılımcıların kısa süreli duyuşal deneyimlere (görsel filtreli gözlükler, gürültü artırıcı/azaltıcı kulaklıklar, yönergeli hareket alanları) dâhil edilmesi,
- Deneyim öncesi ve sonrası kısa sorularla katılımcı algılarındaki değişimin ölçülmesi.

c. Sessiz Alan ve Duyusal Düzenleme Uygulamaları

- Kalabalık kamusal alanlarda kısa süreli "sessiz alan" veya "uyaranı azaltılmış alan" oluşturulması,
- Günlük yaşamda fark edilmeyen çevresel uyaranların etkisine dikkat çekilmesi,
- Kültür merkezleri, üniversiteler veya açık alanlarda duyuşal düzenlemeye sahip alanlar oluşturulması,
- Ailelerin ve çocukların bu alanlarda birlikte vakit geçirmesinin sağlanması.

d. Kamusal Alanlarda Sembolik Müdahaleler

- Belirli saatlerde müzik yayınının kapatılması veya anonsların azaltılması,

➤ Sadeleştirilmiş yönlendirme ve bilgilendirme görsellerinin kullanılması.

e. Sanat ve Yaratıcı Üretim Odaklı Etkinlikler

- “Bir Gün Nasıl Hissedilir?” temalı mini sergi veya atölye çalışmaları,
- Katılımcıların duygu ve düşüncelerini yazı, çizim veya sembollerle ifade edebileceği üretim alanları,
- Diyalog içermeyen kısa video veya görsel anlatımların paylaşılması.

f. Üniversite Öğrencilerinin Katılımı

- Ordu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğrencilerinin gönüllü olarak empati stantlarında ve etkinlik alanlarında görev alması,
- Öğrencilerin sahada gözlem ve uygulama yaparak mesleki farkındalık kazanmaları ve kurumlar arası iş birliğinin güçlendirilmesi,
- Bu çalışmaların yerel basın ve dijital platformlar aracılığıyla paylaşılmasıyla, yerel düzeyde başlayıp ulusal ölçekte görünürlük kazanabilecek örnek uygulamalar oluşturulması.

g. Birlikte Yaşam ve Katılım Temalı Etkinlikler

- Engelli ve engelsiz bireylerin birlikte katılım sağladığı sanatsal, sportif ve sosyal etkinliklerin düzenlenmesi,
- Özel gereksinimli çocuklar ve akranları ile birlikte çeşitli etkinliklerin planlanması,
- Günlük yaşam pratiklerinin birlikte deneyimlenebileceği uygulamalı alanlar oluşturulması.

h. Deneyim Paylaşımı ve Görünürlük

- Etkinlikler sırasında elde edilen kısa geri bildirimlerin, görsellerin ve metinlerin kayıt altına alınması,
- Otizm konulu tiyatro/ film gösterimleri düzenlenmesi,
- Bu içeriklerin kamuoyu ile paylaşılması ve kurumsal hafıza oluşturulması.

i. Kurumlar Arası Ortak Organizasyon

- Kamu kurumları, üniversite, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının ortaklaşa düzenlediği etkinlikler,
- Belediyeler iş birliğiyle alışveriş merkezleri ve ilimizin yüzü olan restoranlarda otizm farkındalığına yönelik uygulamaların hayata geçirilmesi,
- Bakanlıkça uygun bulunması halinde Billboard ve açık hava alanlarında farkındalık temalı görsellerin kullanılması,
- Kurumlar arası iş birliğinin sahada görünür kılınması.

7. SONUÇ ve TEŞEKKÜR

Ordu’da otizm alanında yürütülen çalışmaların güçlendirilmesi, kurumlar arası iş birliğinin artırılması ve yerel ihtiyaçlara dayalı politikaların geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalıştay, farklı kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, ailelerin ve saha çalışanlarının katkılarıyla önemli bir ortak akıl sürecine dönüşmüştür.

Çalıştay boyunca paylaşılan deneyimler, dile getirilen sorunlar ve ortaya konulan çözüm önerileri; Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023–2030) doğrultusunda Ordu ilinde uygulanacak yerel politikaların şekillenmesine önemli katkılar sunmuştur. Bu süreç, otizm alanında hizmet sunan kurumların yalnızca mevcut uygulamaları değerlendirmesini değil, aynı zamanda yeni yaklaşımlar geliştirmesini ve ortak bir yol haritası oluşturmalarını sağlamıştır.

Otizm alanında yürütülen hizmetlerin geliştirilmesi, bilimsel ve hak temelli bir perspektifin güçlendirilmesi ve otizmlili bireylerin toplumsal yaşama tam ve etkin katılımının desteklenmesi için emek veren tüm paydaşlara teşekkür ederiz.

Bu kapsamda;

- Çalıştayın gerçekleştirilmesine ev sahipliği yaparak Ordu Kültür Otağı’nı tahsis eden Ordu Büyükşehir Belediyesine,
- Bilimsel bilgi ve deneyimleriyle çalıştaya katkı sunan akademisyenlere,
- Organizasyon sürecinde görev alarak çalıştayın yürütülmesine destek veren Ordu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğrencilerine,
- Çalıştayın hazırlanması ve yürütülmesinde emeği geçen kurum temsilcilerine,
- Görüş ve deneyimlerini paylaşarak sürece katkı sunan tüm katılımcılara,
- Otizm alanında sahada özveriyle çalışan meslek elemanlarına,
- Çalıştayın planlanması, organizasyonu ve raporlanmasında görev alan ekip üyelerine şükranlarımızı sunarız.

Çalıştay, yalnızca mevcut sorunların dile getirildiği bir toplantı değil; aynı zamanda ortak sorumluluk bilinciyle geleceğe dair çözüm yollarının birlikte üretildiği bir buluşma olmuştur. Otizm alanında gerçek ilerlemenin; kurumların, akademinin, yerel yönetimlerin, sivil toplumun ve ailelerin birlikte hareket etmesiyle mümkün olduğu bir kez daha görülmüştür. Ordu’da ortaya konulan bu ortak irade ve iş birliği kültürünün, otizmlili bireylerin hak temelli bir yaklaşımla desteklendiği, ailelerin güçlendirildiği ve toplumun her alanında kapsayıcılığın güçlendiği bir gelecek için önemli bir adım olduğuna inanıyoruz. Çalıştayda ortaya konulan görüş ve önerilerin somut politikalara ve uygulamalara dönüşmesi temennisiyle, sürece katkı sunan tüm paydaşlara bir kez daha teşekkür ederiz.